

Lappi pue'rrvââjjamvu'vddhalltõs
Ä'sšlistt

LAPHA/676/01.01.01/2023

**46 § Ä'sštobdditääimi alttummuš oudâsviikkâm- da strategiakääzzkõõz -
tâimmamvouda**

Lappi pue'rrvââjjamvu'vddhalltõs 36 § 25.1.2023

Lappi pue'rrvââjjamvu'vddhalltõs 36 § 25.1.2023

Ä'sštobdditääimi alttummuš oudâsviikkâm- da strategiakääzzkõõz - tâimmamvouda

Oou'deemjää'dteei Mikko Häikiö

Vaaldšemvuâkkõõz 22 § mie'ldd Lappi pue'rrvââjjamvu'vdd tâimm juâkkâätt tâimmsue'rijid, kook lie sosiaalkääzzkõõz, tiõrvâsvuõttkääzzkõõz da peälštemtâimm (peälštemstrooi'tel). Tâimmsue'rij vuei'tte juâkkõõttâd oudâsvasttõsvuu'did, vasttõsjuâkksid da taarblaž vue'lljuâkksid. Tâimmsue'riji lââ'ssen tuâjjlažkâ'ddorganisaatiost lie tuârjjeemtâim, kook vuei'tte juâkkõõttâd tâimmsue'rijid, vasttõsvuu'did, vasttõsjuâkksid da taarblaž vue'lljuâkksid tõnnalla ko vu'vddhalltõs lij tu'mmjam.

Vu'vddhalltõs priimi 5.10.2022 § 286, što oudâsviikkâm- da strategiakääzzkõõz - tâimmsue'rij organisâ'sttet o'ddest. Vasttõsjuâggasjue'kkem valmštõ'lleš õhttsažtuâjast tâimmsue'rij vasttõsvu'vddjää'dteejivui'm da ä'sštobddivalmštõõlivui'm.

Vaaldšemvuâkkõõs meä'rat 37§ Sää'mkiõl lu'vddkää'dd, 39§ Vuässadvuõtt- da ä'sšneķvuõttlu'vddkää'dd da 40§ Pue'rrvââjjam- da õhttsažtuâjjlu'vddkää'dd tuâjaid da tâimmvää'ld. Ouddâl peäggum lu'vddkää'ddin lij aalmjallaš tuâjai da tâimmvää'ld raamin õõlgtõs ouddm. u'vdded ciâlkâlm täällarvvlõõzâst da tâimmamplaanâst lu'vddkää'ddi tuâjjvu'vdd beä'lnn. Lu'vddkää'dd lie-i ouddam såbrinez: 16.12.2022 § 4 Sää'mkiõl ohjjeemjoukk, 17.11.2022 36§ Vuässadvuõtt- da ä'sšneķvuõttlu'vddkää'dd da 13.12.2022 44§ Pue'rrvââjjam- da õhttsažtuâjjlu'vddkää'dd vuäinmeez resuursin, koid taarbšet lu'vddkää'ddi tuâjjvu'vdddest. Ooudbeä'lnn peäggum ciâlkâlm lie u'vddum teättan vu'vddhalltõ'sse.

Vuässadvuõtt-tuâj da vaaktemorgaani valmštõõllmõõžž resuurs

Vuässadvuõtt- da ä'sšneķvuõttlu'vddkää'dd lij teaddääm 17.11.2022 § 36, što pue'rrvââjjamvu'vdd lij tâimppirrõssân o'dd da vuässadvuõd, vuässõõttmõõžž da vaiktummuž rajsi valmštõõllmõš, raajmõš da čõõdummuš

Lappi pue'rrvââjjamvu'u'd vu'vddhalltõs Ä'sšlistt

õõlgtē ri'jttjeei resuursid nu't strateeglaž plaanummuž da koordinâsttmõõžž ko še vue'kkēn åárrai čõõđtummuž täá'zzest. Vooudlaž vuássadvuõđ da vuässõõttmõõžž õhttsažtuâjsäimmõõžž raajjmõ'sše še õõlgtē sa'tssjed, tõ'nt ko vuu'd aazzi da ä'sšnee'kkē lie õhttsaž. Jeä'rben ålgg sa'tssjed ålddlõs õhttsažtuõjju kää'ddivui'm. Resuursid da tåáimid taarbšet še vasttõsvuu'di da kääzkkõsvuu'di vuássadvuõđ, vuässõõttmõõžž da vaikkummuž oudâsviikkmõ'sše.

Lu'vddkää'dd såbbar mânŋa leät saggstõõllâm tän ää'sšest kuhttuin vuássadvuõttä'sštobddin da lu'vddkää'dd saaggjää'dteejin, što puõ'tti vuássadvuõtt- da ä'sšnekvuõttlu'vddkää'dd såbbra, mõõn åá'net 26.1.2023, viiggât täá'rktum e'tkkõs resursstaarbin, koon mie'ldd vuássadvuõtt-tuâj da vaaiktemorgaani valmštõõllmõõžž resurssân e'tkkeet kolmm (3) tåáim:

- spesiaalä'sštobddi, va'stteemvalmštõõlli, vuässõõttmõš da vaikkummuš (aassivuássadvuõtt)
- spesiaalä'sštobddi, vuássadvuõtt (ä'sšnekvuássadvuõtt)
- ä'sštobddi, vuássadvuõtt-tåimmorgan

Låá'ssen lu'vddkää'dd puätt e'tkkeed, što Sosiaalkääzkkõõžžid altteet nellj (4) kääzkkõsvu'vddpuõđlaž pue'rrvââjjam- da vuássadvuõttkoordinaattoor tåáim.

Koordinaattoor tåimma kääzkkõsvuu'dstēz pue'rrvââjjamvu'u'd õhttvuõttooumžen da ä'sštobddjen vuássadvuõ'tte, õhttsažtuâjtoimmu da aassji tiõrvâsvuõđ da pue'rrvââjjam oudâsviikkmõõžž kuõskki aa'sšin. Koordinaattoor koordinâ'ste da tue'rjee vuu'dstēz vuássadvuõtt-, õhttsažtuâj- da pue'rrvââjjamtuâj, mõõn tuejjeet sosiaal- da tiõrvâsvuõtt- da peälstemkääzkkõõžžin.

Pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ oudâsviikkmõõžž resuurs

Pue'rrvââjjamvu'vdd ålgg ouu'deed aassjines pue'rrvââjjam da tiõrvâsvuõđ (lää'kkē sosiaal- da tiõrvâsvuõđhuâl riåššmõõžžåst, 612/2021, 7§). Tuâj kuâskk ravsanja pue'rrvââjjamvu'u'd jee'res lää'jjest mie'rruum tuâjaid. Pue'rrvââjjam da tiõrvâsvuõđ oudâsviikkmõõžž tuâj lij tåimmsânji kõskksaž õhttsažtuâjast, koon tuejjeet kää'ddivui'm, jee'res õlmsaž toi'mmjeeivui'm, privatt põrggsivui'm da õõlmâsäukkai õutstõõžživui'm. Tuâj huõđđu vä'lddmõš õõlgtat čiõlgt pue'rrvââjjamjää'dtummuž rajjsid, tuâj-juâgg da mie'rmeåldlaž resursâsttmõõžž.

Pue'rrvââjjamvu'vdd ålgg tåimmad õhttsažtuâjast vuu'des kää'ddivui'm da tue'rjjeed tõid ä'sštobddmõõžžines.

Lapin pue'rrvââjjamvu'vddhalltõs Ä'sšlistt

(Lää'kk sosiaal- da tiõrvâsvuõđhuâl riâššmõõžžâst, 612/2021, 7§) Kää'dd da jee'res čõõnâsjoouk vue'rdde jiânnaï pue'rrvââjjamvu'vdd pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ oudâsviikkâmтуâjast.

Pue'rrvââjjam- da õhttsažtuâjju'vddkâ'dd kiõtt'tõõli sääbrestes 13.12.2022 § 44 e'tkkõõžž pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ obbvuõđ resuursin vue'ssen ciâlkâlmes, koon tõt uu'di ee'jj 2023 täällarvvlõõžž da teä'ğğtäällplan valmštõõllmõõžžâst.

E'tkķeet, što pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ oudâsviikkmõõžž obbvuõđ tuâj juâkkâ'tte puõ'tti nalla:

- spesiaalä'sštobddi, va'steemvalmštõõlli, pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ oudâsviikkmõõš
- ä'sštobddi, organisaatio-õhttsažtuâjj
- ä'sštobddi, cõggi tuâjj

Lââ'ssen lu'vddkâ'dd puätt e'tkķeed, što Sosiaalkäâzzkõõžžid altteet nellj (4) kääzzkõõsvu'vddpuõđlaž pue'rrvââjjam- da vuässadvuõttkoordinaattoor tääim. Koordinaattoor tääim kääzzkõõsvu'vdd pue'rrvââjjamvu'vdd õhttvuõttoumžen da ä'sštobddjen õhttsažtuâjttääim, aassji tiõrvâsvuõđ da pue'rrvââjjam oudâsviikkmõõžž di vuässadvuõđ kuõskki aa'sšin. Koordinaattoor koordinâ'ste da tue'rjee vu'vdd pue'rrvââjjamvu'vdd õhttsažtuâjj- da pue'rrvââjjamtuâj, mõõn tuejjeet sosiaal- da tiõrvâsvuõtt- da peälstemkääzzkõõžžin.

Sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzzkõõžž oudâsviikkmõõžž resuurs

Sää'mkiõl ohjeemjoukk kiõtt'tõõli 16.12.2022 sääbrestes sää'mkiõl ohjeemjoukk e'tkkõõžž ee'jj 2023 täällarvvlõ'sse da teä'ğğtäällplaa'ne. Sää'mkiõl ohjeemjoukk kommentõõ'sti ciâlkâlmstes taarblaž resuursid še. Ohjeemjoukk mie'ldd resursstarbb vuâđđ oou'deemvää'jjvuõ'tte, mii lij juâtkkjam kuu'kk sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzzkõõžžin (THL 2021), mottjam lää'jjsiõttummuž mie'ldd puättam odđ õõlgtõõžžid sää'mkiõllsaž kääzzkõõžž puõtt (lää'kk sosiaal- da tiõrvâsvuõttkääzzkõõžž riâššmõõžžâst 612/2021, 29§ da 33§) di sää'mkiõll-lää'jj (1086/2003) čõõđtummsa.

Sää'mkiõl ohjeemjoukk e'tkķkad oou'deem- da strategiakääzzkõõžžid sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzzkõõžž oudâsviikkmõõžž vasttõsjuâkksa puõ'tti resuursid:

- Ä'sštobddi, sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzzkõõžž teâđpuu't'tõs
- Ä'sštobddi, sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzzkõõžž oudâsviikkmõõš

Lappi pue'rrvââjjamvu'u'd vu'vddhalltõs Ä'sšlistt

- 2 kiõlltuâjjla, pue'rrvââjjamvu'u'd vaaldâšm, saaggtummuž da puõccida ä'sšneķä'sšškii'rji jāårglõõzz tõn sää'mķiõ'lle, mõõn tuâjjlaž jiõõč maainast

Meâlddõs 1. Altteemnalla le'ddi tååimi tåå'rķab vuâđđõõttmõõžž da tuâjikkoov

Vaaldšemvuâkkõõzz 52 § mie'ldd vu'vddhalltõõzzâst lij õõlmâstâimmvâ'ldd tuâjjlažķâ'ddaa'sšsin, jõs tåimmvää'ldest jeä't leäķku mie'rroom lää'jjest jeä't ni vaaldšemvuâkkõõzzâst. Vaaldšemvuâkkõõzz 53 § mie'ldd vu'vddhalltõs tu'mmai jee'res vii'rji ko pue'rrvââjjamvu'vddjåå'dteei vee'rj alttummšest da loopptummšest da ve'rğğnõmmõõgg muttsest. Jee'res ko pue'rrvââjjamvu'vddjåå'dteei vee'rj ââ'ntemõõlgtõõzzin tu'mmai vu'vddhalltõs (vaaldšemvuâkkõõzz 55§). Vee'rj le'be ve'rğğķõskkvuõđ kuulat ooccâmnalla ve'rğğneķ, mii tu'mmai ve'rğğķõskkvuõ'tte vâ'lddmõõžžâst (vaaldšemvuâkkõõzz 56§).

Altteemnalla åårrai 10 ä'sštobdditååim pa'lķķeemkool tuâju'vddikoolines lie nu'tt-a 570 000 - 590 000 eu'rred ee'jjest. Pa'lķķeemkoolid leä't vâlddam lokku pue'rrvââjjamvu'u'd tåållarvvlõõzzâst ekka 2023.

E'tķķõs

Pue'rrvââjjamvu'vddjåå'dteei

Vu'vddhalltõs tu'mmai

1. altteed kolmm (3) spesiaalä'sšstoobdi tååim, ââ'ntemõõlgtõõssân suâvldeei pââibuž õllškooultu'tķķõs;
2. altteed kolmm (3) ä'sšstoobdi tååim, ââ'ntemõõlgtõõssân suâvldeei õllškooultu'tķķõs;
3. altteed ä'sšstoobdi (sää'mķiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzzķõõzzi ooudâsviikkmõš) tååim, ââ'ntemõõlgtõõssân suâvldeei õllškooultu'tķķõs da sää'mķiõl silttõs;
4. altteed ä'sšstoobdi (sää'mķiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzzķõõzzi teâđpuu't'tõs) tååim, ââ'ntemõõlgtõõssân suâvldeei õllškooultu'tķķõs da sää'mķiõl silttõs;
5. altteed kue'htt (2) kiõlltuâjjla tååim, ââ'ntemõõlgtõõssân suâvldeei õllškooultu'tķķõs da tuõđi šiõgg sää'mķiõl silttõs (tå'vv-, aanar- le'be nuõrttsää'mķiõll);
6. što tåimmsue'rğğjåå'dteei le'be suu mie'rrååm vasttõsvu'vddjåå'dteei tu'mmai juõ'ķķkaž vee'rj vasttõsvuu'd da vasttõsjuâkkaz;
7. što ouddâl peäggtum tååimid pijjât õlmmsest ooccâmnalla.

Ķiõtt'tõõllmõõžž

Pue'rrvââjjamvu'vddjåå'dteei muu'tti tu'mmstõke'tķķõõzses päi'ķ 7 beä'lnn puõ'tti nalla: što ođđ tååim tiuddeet vuõss-såå'jest nu'tt, što ånn'jõž tuâjjlažķå'dd sâ'jjdâ'ttet

Lappi pue'rrvââjjamvu'u'd vu'vddhalltõs Ä'sšlistt

odđ tuâjaid da mie'rräiggsaž tuâjjlaid põõžžtet, mõõn lââ'ssen vuei'tet ââ'nned õõlmâs ooccâm-mõõntõõllmõõžž tõn ve'rğğnee'kk tu'mmstõõgggin, kii tu'mmai reâuggkõskkvuõ'tte vä'lddmõõžžâst.

Outi Keinänen e'tkkii da Raija Kerätär kue'ddti, što ää'sš maacctet lââ'ssvalmštõõllmõ'sše. Tõ'nt ko leäi u'vddum vuâđde'tkkõõžžâst čoo'reei e'tkkõs, ää'sš rä'tkkeeš saaggjää'dteei e'tkkõõžžâst jiõnstummšin, mâ'st oummu, keäk kue'ddte ää'sš kiõtt'tõõllmõõžž juätkkmõõžž jiõnste NAA da oummu, keäk kue'ddte ää'sš maacctummuž lââ'ssvalmštõõllmõ'sše jiõnste IJ.

Tääimtum liâđglaž jiõnstummšest u'vddeš 5 NAA-jiõn (Hemminki Pertti, Kilpeläinen-Tuoma Piia, Melaluoto Tapani, Palolahti Mari, Tiitinen Pekka) da 9 IJ-jiõn (Askonen Kari, Hast Jari, Kaarlela Antti, Keinänen Outi, Kerätär Raija, Lepojärvi Tommi, Peisa Timo, Seppänen Sara, Väitalo Ilkka-Petri),

Saaggjää'dteei tuõđi, što vu'vddhalltõõžž tu'mmstõkkân leäi šõddâm Outi Keinänen e'tkkõs.

Tu'mmstõk

Vu'vddhalltõs tu'mmji maaccted ää'sš lââ'ssvalmštõõllmõ'sše.

Lââ'ssteâđ

Oou'deemjää'dteei Mikko Häikiö
te'l. 040 772 7211
mikko.haikio@lapha.fi

Vaaldšemjää'dteei Harri Tiuraniemi
te'l. 040 6659 734
harri.tiuraniemi@lapha.fi

Lappi pue'rrvââjjamvu'u'd vu'vddhalltõs 56 § 7.2.2023

Oou'deemjää'dteei Mikko Häikiö

Pue'rrvââjjamvu'u'd vu'vddhalltõs kiõtt'tõõli 25.1.2023 § 36 lu'vddkää'ddi e'tkkääm ä'sštobdditääimi alttummuž ooudâsviikkâm- da strategiakääžžkõõžž - taimmavoudda. Vu'vddhalltõs vuâ'psti valmštõõlljid da maaccti ää'sš lââ'ssvalmštõõllmõ'sše. Ää'sš valmštõõllmõš lij ouddnam nu'tt, što taimmsue'rğğjää'dteei lie mõõnnâm čõõđ pue'rrvââjjamvoudda serddjam oummuid da sij vuäittmõõžžid se'rdded ä'sštobddituâjaid, koid altteet. Lââ'ssen valmštõõlli lie sagstõõllâm ââ'n kiõtt'tõõllmõõžž vue'lnn åarrai tuâjai resursstarbin da jee'resnallšem maallin hoi'ddjed tuâjaid. E'tkkõõžžid resursstarbin leä't tää'rktum, leäša jee'resnallšem maallid hoi'ddjed tuâjaid jeä't leäkku kaunnâm.

Lappi pue'rrvââjjamvu'u'd vu'vddhalltõs Ä'sšlistt

Vaaldšemvuâkkõõzz 52 § mie'ldd vu'vddhalltõõzzâst lij õõlmâstâimmvä'ldd tuâjllažkâ'ddaa'sšin, jõs tåimmvääldest jeä't leäkku mie'rroom lää'jjest jeä't ni vaaldšemvuâkkõõzzâst. Vaaldšemvuâkkõõzz 53 § mie'ldd vu'vddhalltõs tu'mmai jee'res vii'rji ko pue'rrvââjjamvu'vddjää'dteei vee'rij alttummšest da loopptummšest da ve'rğğnõmmõõgg muttsest. Jee'res ko pue'rrvââjjamvu'vddjää'dteei vee'rij ââ'ntemõõlgtõõzzin tu'mmai vu'vddhalltõs (vaaldšemvuâkkõõzz 55§). Vee'rij le'be ve'rğğkõskkvuõđ kuulat ooccâmnalla ve'rğğneķ, mii tu'mmai ve'rğğkõskkvuõ'tte vä'lddmõõžžâst (vaaldšemvuâkkõõzz 56§).

Vuässadvuõđ, vuässõõttmõõžž da vaikkummuž resuurs

Pue'rrvââjjamvu'vddlää'ķķ 611/2021 (lääkk 5) õõlgat pue'rrvââjjamvu'u'd ââ'nned huõl vuu'd aassji da kääzzkõõzzi õõ'nnji vuässõõttâmvuõiggâdvuõđ teâuddjummšest:

- 29 § meâlddsânji pue'rrvââjjamvu'u'd aassji da kääzzkõõzzi õõ'nnji vuõiggâdvuõđâst vuässõõttâd da vaikkted pue'rrvââjjamvu'u'd tåimmu;
 - 29 § meâldlaž määngpeällsaž da vaikkteei vuässõõttmõõžž da vaikkummuž vuäittmõõžžin da mõõntõõllmõõžžin mâ'te:
 - 1) riâššee'l sagstõõllâm- da kuullâmpooddid di aassirää'did;
 - 2) čiõlgee'l ouddâl tu'mmstõktuâj aassji da pue'rrvââjjamvu'u'dest põõššinalla le'be ku'kesäiggsen jälsteei le'be åareei kääzzkõõzzi õõ'nnji jurddjid;
 - 3) va'lljee'l kääzzkõõzzi õõ'nnji ee'ttkid pue'rrvââjjamvu'u'd tåimmorganid;
 - 4) plaanee'l da ou'dee'l kääzzkõõzzid õõutsââ'jest kääzzkõõzzi õõ'nnivui'm;
 - 5) riâššee'l vuäittmõõžžid vuässõõttâd pue'rrvââjjamvu'u'd tääl plaanumša;
 - 6) tue'rijee'l aassji di organisaatioi da jee'res õutstõõzzi jiõččaltteejes aa'sši plaanummuž da valmštõõllmõõžž.
 - 41 § meâldlaž aassji vuässõõttâm- da vaikktemvuäittmõõžžin pue'rrvââjjamvu'vddstrategiast;
 - vaikktemtåimmorganin, koid pijjât 32 § mie'ldd di tõi vuäittmõõžžin vaikkted pue'rrvââjjamvu'u'd tååim plaanumša, valmštõõllmõõšše, čõõđtumša da seu'rrjumša aa'sšin, koin lij le'be vaikktemtåimmorgan ärvvtâäll, što lij miârktõs päärnai da nuõri, åksas oummui le'be lää'mes oummui da tõi kääzzkõõzzi beä'lñn, koid sij taarbše, di vaikktemtåimmorgaani mie'ldd vä'lddmõõžžâst vuässõõttmõõžž da kuullâm ooudâsviikkõõšše pue'rrvââjjamvu'u'dest;
- Pue'rrvââjjamvu'u'd vuässadvuõđ, vuässõõttmõõžž da vaikkummuž ou'deei

Lappi pue'rrvââjjamvuú'd vu'vddhalltõs Ä'sšlistt

tååim o'hjee še Lappi pue'rrvââjjamvuú'd vaaldšemvuâkkõs 11 §, pue'rrvââjjamvu'vddstrategia da tøn čõõđtemprograamm. Di vuâđdlää'kk 2 §, 14 §, riâššâmlää'kk 7.3 § da 11.3 §, tiõrvâsvuõđhuâll-lää'kk (1326/2010), sosiaalhuâll-lää'kk (1 301/2014), lää'kk puõccji sââ'jest da vuõiggâdvuõđin (758/1992) di lää'kk sosiaalhuâl ä'sšnee'kk sââ'jest da vuõiggâdvuõđin (812/2000).

Vuâssadvuõtt, vuâssõõttmõõš da vaikkummuš lie puk pue'rrvââjjamvuú'd tååim, kääzkkõõzzid da tu'mmstõktuâj kuõskki tee'm. Vuâssadvuõđin vuei'tet ravveed meerlai kiõččlâsttmõõžž tåimmai kääzkkõõzzin da snäätinas tu'mmstõktuâjast. Vuú'd aazzi da ä'sšnee'kk lie õhttsaž, da tõ'nt vuâssadvuõđ, vuâssõõttmõõžž da vaikkummuž viiggât oudâs õõutsââ'jest pue'rrvââjjamvuú'd kääzkkõõzzivui'm, kää'ddivui'm, jee'res õõlmâs to'immmjeeivui'm, põõrgâsnee'kkivui'm di aalmânji äukkai õutstõõzzivui'm. Lââ'ssen vuâssadvuõtt da vaikkummuš lie kõskksaž ä'sšneĳ- da tuâjjlažká'ddkiõččlâsttmõõžž elemee'nt.

Pue'rrvââjjamvu'vdd lij tåimmpirrõssân ođđ, jie-ga tøn vuu'dest tøn diõtt leäkku vaalmâš vuâssadvuõđ rajjâž le'be õhttsaž tåimmam-maall da -nääl ko pue'rrvââjjamvuú'd tåimm jâttai. Vuâssadvuõtt-tååim jââ'dtummsa, koordinâsttmõ'sše, plaanummsa da oudâsviikkmõ'sše âlgg resursâ'sted nokk, što ouddâl peäggtum lââ'jjest mie'rroom tuâj da pue'rrvââjjamvuú'd tååim strateeglaž täävtõõžž teâuddje.

Vuâssadvuõtt- da ä'sšneĳvuõttlu'vddká'dd lij kiõtt'tõõllâm e'tkkõõžž vuâssadvuõđ, vuâssõõttmõõžž da vaikkummuž obbvuođ resursâsttmõõžžâst sâbbrines 17.11.2022 § 36 da 26.1.2023 § 5. Lu'vddká'dd lij teâddâäm, što lââ'jjest mie'rroom tuâjai lââ'ssen ri'jttjeei resursâsttmõõžž vuâssadvuõ'tte, vuâssõõttmõ'sše da vaikkummsa õõlgat ođđnallšem vuâssadvuõđ, vuâssõõttmõõžž da vaikkummuž oudeei fi'ttjõs- da tåimmamkulttuur raajsmõõvmmõš vue'ssen Lappi pue'rrvââjjamvuú'd kääzkkõõzzid, tååim da demokraatlaž tu'mmstõktuâj.

Lu'vddká'dd lij e'tkkääm 26.1.2023 § 5 vuâssadvuõđ, vuâssõõttmõõžž da vaikkummuž obbvuo'tte puõ'tti tuâjaid:

- spesiaalä'sštobddi, vuâssadvuõtt da vaikkummuš (aassivuâssadvuõtt)
- spesiaalä'sštobddi, vuâssadvuõtt (ä'sšneĳvuâssadvuõtt)
- ä'sštobddi, vuâssadvuõtt-tåimmorgaan
- pue'rrvââjjam- da vuâssadvuõttkoordinaattoor (4 pte, sosiaalkääzkkõõzzi tåimmamvuú'dest).

Vu'vddhalltõs lij sâbbrestes 25.1.2023 § 36 kiõtt'tõõllâm resursâsttmõõžž da maacctam ää'sš lââ'ssvalmštõõllmõ'sše. Lââ'ssvalmštõõllmõõžž vuâđald oudâsviikkâm- da strategiakääzkkõõzzid e'tkkëet altteed puõ'tti tååimid:

- spesiaalä'sštobddi, va'steemvalmštõõlli, vuâssõõttmõš da vaikkummuš (aassivuâssadvuõtt)
- ä'sštobddi, vuâssõõttâm tåimmorgaan (vaikktem tåimmorgaan)

Lappi pue'rrvââjjamvu'u'd vu'vddhalltõs Ä'sšlistt

Spesiaalä'sštobddi tåimm vuässadvuõđ va'stteemvalmštõöll'jen. Son va'sttad lää'jjest mie'rruum pue'rrvââjjamvu'u'd aassivuässadvuõđ da vaikkummuž ouu'deei tååim plaanummšest da koordinâsttmõõžžâst, tuâjjsue'rij aa'sši valmštõöllmõõžžâst vuässadvuõtt- da ä'sšnekvuõttlu'vddkâdda, vuässadvuõttprograamm da -plan valmštõöllmõõžžâst, tiu'ddepiijmõõžžâst da pei'vvummšest di aassivuässadvuõđ, vaikkummuž da vuârvaikkummuž rajjsi, tåimmamnaa'li da -vue'jji plaanummšest, tiu'ddepiijmõõžžâst, ärvvtõöllmõõžžâst da oudâsviikkmõõžžâst.

Ä'sštoobdi vuõss-sâjjsaž tuâjj lij lää'jjest mie'rruum pue'rrvââjjamvu'u'd vaikktemtåimmorgaani (puârriisuåvtõs, lää'mes-suåvtõs da nuõrivälddõs) tååim da tåimmam-maall plaanummuš, oudâsviikkmõš da tiu'ddepiijmõš. Ä'sštobddi va'sttad vaikktemtåimmorgaani tååim koordinâsttmõõžžâst da tue'rjest. Tuâjast âlgg še tuejjeed vuei'tlvaž jee'res vuässõõttâm tåimmorgaani da jee'res suåppum vuässadvuõđ da vuässõõttmõõžž valmštõöllamtuâjaid.

Pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ oudâsviikkmõõžž resuurs

Pue'rrvââjjamvu'vdd âlgg ouu'deed aassjines pue'rrvââjjam da tiõrvâsvuõđ (lää'kk sosiaal- da tiõrvâsvuõđhuâl riâššmõõžžâst, 612/2021, 7§). Lää'jj mie'ldd pue'rrvââjjamvu'vdd âlgg

- piijjâd strateeglaž plaanummše'stes pue'rrvââjmmõõžž da tiõrvâsvuõđ ouu'dummša täåvtõõzzid da meä'rtõõllâd täåvtõõzzid tuârjjei tååimaid.
- vä'ldded tu'mmjemtuâjast lokku tu'mmstõõggi ärvvtõllum vaaiktõõzzid oummi pue'rrvââjmmõ'sše da tiõrvâsvuõ'tte narodjoouki mie'ldd.
- nõõmted pue'rrvââjmmõõžž da tiõrvâsvuõđ ouu'dummuž vasttõstoi'mmjeei.
- seu'rrjed jâlste'e'jees jie'llemåårrmõõžžid, pue'rrvââjmmõõžž da tiõrvâsvuõđ di tõid vaaikteei tuejjeejaid vuu'di da narodjoouki mie'ldd.
- raportâ'stted vu'vddvälddõ'sse aassji pue'rrvââjmmõõžžâst da tiõrvâsvuõđâst, tõid vaaikteei tuejjeejain di tuejjuum tååimain juõ'kk ee'jj.
- valmštõõllâd juõ'kk vä'lddõspââ'j vääras vu'vddvälddõ'sse pue'rrvââjjamçiõlgtõõzz da -plan õhttsažtuâjast vuu'des koo'ddivui'm.
- tåimmad pue'rrvââjmmõõžž da tiõrvâsvuõđ ouu'dummšest õhttsažtuâjast vuu'des koo'ddivui'm da tuârjjeed tõid ä'sštobddmõõžžines.
- tuejjeed õhttsažtuâj pue'rrvââjmmõõžž da tiõrvâsvuõđ ouu'dummšest pue'rrvââjjamvu'u'dest pue'rrvââjmmõõžž da tiõrvâsvuõđ ouu'deemtuâj tuejjei jee'res õõlmâs toi'mmjee'jivui'm, privatt põrggsivui'm da aalmlânji äukkai õutstõõzzivui'm.
- ouu'deed sie'bri tåimmamoudldõõzzid da vaaiktemvuäittmõõžžid pue'rrvââjmmõõžž da tiõrvâsvuõđ ouu'dummšest.

Lapin pue'rrvââjjamvu'vdd vu'vddhalltõs
Ä'sšlistt

- sagstõõllâd uu'ccmõsân juõ'kk ee'jj õõutâst vuu'd koo'ddivui'm da jee'res ouddâl peäggum pue'rrvââjjamvu'vdd vuu'dest pue'rrvââjjam da tiõrvâsvuõð oudâsviikkâmтуâj tuejjei toi'mmjee'jivui'm pue'rrvââjjamõõžž da tiõrvâsvuõð ouu'dummuž kuõskki täävtõõžzin, tääimain, õhttsažtuâjast da seu'rrjumšest.

Pue'rrvââjjam da tiõrvâsvuõð oudâsviikkâmõš õhttan ravsanja pue'rrvââjjamvu'vdd jee'res lää'jjest mie'rruum tuâjaid. Pue'rrvââjjam da tiõrvâsvuõð oudâsviikkâmõõžž tuâjj lij tääimmsânji kõskksaž õhttsažtuâjast, koon tuejjeet koo'ddivui'm, jee'res õlmmsaž toi'mmjeeivui'm, privatt põrggsivui'm da aamlânji äukkai õutstõõžzivui'm. Tuâj huõðdu vä'lddmõš õõlgat čõlgg pue'rrvââjjamjää'dtummuž rajjsid, ouddkiõ'tte suäppum tuâjj-juägg da mie'rmeäldlaž resursästmõõžž.

Pue'rrvââjjamvu'vdd älgg lää'jj mie'ldd tääimad õhttsažtuâjast vuu'des koo'ddivui'm da tue'rjjeed tõid ä'sštobddmõõžžines pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõð da staanvuõð oudâsviikkâmõõžžâst. Lää'ssen riäššämlää'jj 10 § mie'ldd pue'rrvââjjamvu'vdd lij västtõs suänn'jed õ'hte kääžzkõõžžid, mii lij teädduum pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõð da staanvuõð oudâsviikkâmтуâjast. Vuu'd kää'dd da jee'res čõõnâsjoouk vue'rde jiännai pue'rrvââjjamvu'vdd pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõð da staanvuõð oudâsviikkâmтуâjast.

Pue'rrvââjjam- da õhttsažtuâjjlu'vddkää'dd lij kiõtt'tõõllâm e'tkkõõžž pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõð da staanvuõð obbvuõð resursästmõõžžâst säbbrines 15.11.2022 § 40 da 13.12.2022 § 44. Lu'vddkää'dd lij teäddääm, što õhttsažtuâjj, pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõð da staanvuõð oudâsviikkâmтуâjj di Lapin pue'rrvââjjamvu'vdd rool Lapin vuu'd säimmõsõhttsažtuâj ra'vves njonnšen õõlgat ri'jttjeei resursästmõõžž. Lu'vddkää'dd e'tkkii oudâsviikkâm- da strategiakääžzkõõžžid pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõð da staanvuõð oudâsviikkâm obbvuõ'tte puõ'tti resursid:

- spesiaalä'sštobddi, va'stteemvalmštõõlli, pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõð da staanvuõð
- ä'sštobddi, organisaatio-õhttsažtuâjj
- ä'sštobddi, cõggi tuâjj
- kääžkõsvu'vddpuõðlaž pue'rrvââjjam- da vuässadvuõttkoordinattoor (4 pte, sosiaalkääžzkõõžzi tääimamvu'vdd).

Vu'vddhalltõs lij säbbrestes 25.1.2023 § 36 kiõtt'tõõllâm pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõð da staanvuõð oudâsviikkâmõõžž resursästmõõžž da maacctam ää'sš lää'ssvalmštõõllmõ'sše. Lää'ssvalmštõõllmõõžž vuâðald oudâsviikkâm- da strategiakääžzkõõžžid e'tkkëet altteed puõ'tti tääimid:

- spesiaalä'sštobddi, va'stteemvalmštõõlli, pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõð da staanvuõð oudâsviikkâmõš
- ä'sštobddi, organisaatio-õhttsažtuâjj

Lapin pue'rrvââjjamvu'vddhalltõs
Ä'sšlistt

Pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ ooudâsviikkmõõžž spesiaalä'sštobddi tâimm pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ ooudâsviikkmõõžž obbvuođ va'steemvalmštõõll'jen. Spesiaalä'sštobddi va'sttad tuâjjvu'vdd aa'sši valmštõõllmõõžžâst pue'rrvââjjam- da õhttsažtuâjjlu'vddkâdda, lää'jjest mie'rruum pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ koordinâsttmõõžžâst Lapin vu'vdest, pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ teâđain jââ'dtummuž ooudâsviikkmõõžžâst da valmštõõllmõõžžâst (ml. pue'rrvââjjam- da staanvuõttciõlgtõõžž da -plaan valmštõõllmõõš, juõ'kkõksaž raportâsttmõš), pue'rrvââjjam, tiõrvâsvuõđ da staanvuõđ tuâj obbvuođâst, mõõn tue'jjeet õhttsažtuâjast koo'ddivui'm da jee'res toi'mmjeeivui'm, koo'ddi sagstõõllâmkaâ'dd valmštõõllmõõžžâst di tu'mmstõõggi vaikkõõzzi ouddarvlõõžžâst.

Organisaatio-õhttsažtuâj ä'sštobddi va'sttad tuâjjvu'vdd aa'sši valmštõõllmõõžžâst pue'rrvââjjam- da õhttsažtuâjjlu'vddkâdda, lää'jjest mie'rruum õhttsažtuâjast organisaatiovui'm di organisaatioi tâimmamõlgtõõžž da vaaiktemvuäittmõõžž ooudâsviikkmõõžžâst. Tuâjjko'vee ko'lle ouddm. organisaatio-õhttsažtuâj rajjsi da vue'jji plaanumuš da tiu'ddepuijmõš, organisaatioveä'kkvuõttmaall plaanumuš da tiu'ddepuijmõš (ml. veä'kkvuõttooccmõõžž riâššmõš, kuei'mmvuõtt- da õhttsažtuâjjsuâppmõõžž valmštõõllmõõš di organisaatioi teâđpuu't'tõõžž da vaaiktemvuäittmõõžž ooudâsviikkmõõš.

Sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi ooudâsviikkmõõžž resuurs

Lapin pue'rrvââjjamvu'vdest lij lää'jj sosiaal- da tiõrvâsvuõttuâj jä'rjstummšest 33 § meâldlaž tuâj tuârjeed sää'mkiõllsaž sosiaal- da tiõrvâsvuõttuâj kääzkkõõzzi ooudâsviikkmõõžž pirr Lää'ddjanam. Lää'ssen riâššâmlää'jj 29 § mie'ldd pue'rrvââjjamvu'vdd âlgg seu'rrjed vu'vdes narood pue'rrvââjjam da tiõrvâsvuõđ narodjoouki mie'ldd, mâ'htt tõn riâššâm sosiaal- da tiõrvâsvuõđhuâj lij vuâžžamnalla da mâkam tarbb, kvalite'tt, vaaikteeivuõtt da õõutverddsazvuõtt tõõžž lij, ä'sšnii'kkõ kääzkkõõzzi õ'httesuâvtummuž di sosiaal- da tiõrvâsvuõđhuâj kuulid da puu't'temvuõđ. Riâššâmlää'jj 10 § mie'ldd pue'rrvââjjamvu'vdest lij vasttõs ä'sšnii'kkõ sosiaal- da tiõrvâsvuõđhuâj kääzkkõõzzi õ'httesuâvtummšest obbvuođid. Pue'rrvââjjamvu'vdd âlgg huõlted õ'hte suâvtum kääzkkõõzzid veiddsânji taarbšeei ä'sšnekkõjoouki da ä'sšnii'kkõ tobddstummšest, sosiaal- da tiõrvâsvuõđhuâj õ'httesuâvtummšest da kääzkkõõskuaõllsi da kääzkkõõsobbvuõđi meâ'rtummšest, sosiaal- da tiõrvâsvuõđhuâj kääzkkõõzzi õ'httesuâvtummšest pue'rrvââjjamvu'vdd jee'res kääzkkõõzzivui'm di ä'sšnee'kkõ kuõskki teâđ ä'u'kkummšest jee'res puu't'teei kõõskâst. Lää'ssen Lapin pue'rrvââjjamvu'vdd âlgg tââimstes staaneed saa'mi vuõiggâdvuõđ ââ'nned sää'mkiõllid (sää'mkiõll-lää'kkõ 15.12.2003/1086).

Sää'mkiõl ohjeemjoukk kiõtt'tõõli 16.12.2022 sääbrestes sää'mkiõl ohjeemjoukk e'tkkõõžž ee'jj 2023 täällarvlõ'sse da teä'ggtäällplaa'ne. Sää'mkiõl ohjeemjoukk kommentõõsti ciâlkâlmstes taarblaž resuursid še. Ohjeemjoukk mie'ldd resursstarbb vuâđđ oou'deemvää'jjvuõ'tte, mii lij

Lappi pue'rrvââjjamvuud vu'vddhalltõs Ä'sšlistt

juätkkjam kuu'kk sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzin (THL 2021), mottjam lää'jjsiõttummuž mie'ldd puhttam odđ õõlgtõõzzid sää'mkiõllsaž kääzkkõõzzi puõtt (lää'kk sosiaal- da tiõrvâsvuõttkääzkkõõzzi riâššmõõžžâst 612/2021, 29§ da 33§) di sää'mkiõll-lää'jj (1086/2003) čõõđtumša.

Sää'mkiõl ohjeemjoukk e'tkkii oudâsviikkâm- da strategiakääzkkõõzzid sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi oudâsviikkmõõžž vasttõsjuákksa puõ'tti resuursid:

- Ä'sštobddi, sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi teâđpuu't'tõs

- Ä'sštobddi, sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi oudâsviikkmõõš

- 2 kiõlltuâjjla, pue'rrvââjjamvuud vaaldâšm, saakkummuž da puõcci- da ä'sšneķä'sškii'rji jâarglõõžž tõn sää'mkiõlle, mõõn tuâjjlaž jiočč maainast.

Vu'vddhalltõs lij sâbbrestes 25.1.2023 (36 §) maacctam ää'sš

läâ'ssvalmštõõllmõ'sše. Läâ'ssvalmštõõllmõõžž vuâđald oudâsviikkâm- da strategiakääzkkõõzzid, sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi oudâsviikkmõõžž vasttõsjuákksa e'tkkeet altteed puõ'tti tääimid:

- Ä'sštobddi, sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi oudâsviikkmõõš

- Ä'sštobddi, sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi teâđpuu't'tõs

- 2 kiõlltuâjjla

Sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi oudâsviikkmõõžž ä'sštobddi va'sttad sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi oudâsviikkmõõžžâst da õ'httesuâvtummšest, lokku vää'ldel jeä'rben vä'lddkââddlaž da riikkraä'jid râstldeei vuei'nnemkuu'lm di sää'mkiõllsaž digitaal'laž kääzkkõõzzi da mõõntõõllmõõžž di materiaali oudâsviikkmõõžž. Sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi teâđpuu't'tõõžž ä'sštobddi va'sttad jii'jjes be sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzid kuõskki teâđpuu't'tõõžžâst kääzkkõõzzi riâššmõõžž tuä'rjjen mâtamnalla, ko õõlgtet riâššâmlää'jj 29§ seu'rrjummuš- da ärvvõõllâmõõlgtõõžžâst da lää'jj pue'rrvââjjamvuuddest 33§ meâldlaž raportâ'stemõõlgtõõžžâst sää'mkiõl lu'vddkâdda. Kiõlltuâjjla va'sttee sää'mkiõll-lää'jj 15.12.2003/1086 da Lappi pue'rrvââjjamvuud vaaldšemvuâkkõõžž meâldlaž vaaldâšm, saaggtummuž da ä'sšneķ- da puõccia'sškii'rji jâarglâttmõõžžâst sää'mkiõlid.

Õhtt sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzkkõõzzi ä'sštoobdi tuõjju kâunnai suâvldeei oumaž sirddum tuâjjlažkââddest.

Lappi pue'rrvââjjamvu'u'd vu'vddhalltõs**Ä'sšlistt**

Meäliddõs 1. Altteemnalla le'ddi tääimi tää'rkab vuâđđõõttmõõžž da tuâjjkoov

Altteemnalla åarra 8 ä'sšstobditääim pa'lkkëemkool tuâju'vddikoolines lie nu'tt-a 410 000 - 430 000 eu'rred ee'jjest. Pa'lkkëemkoolid leä't välldam lokku pue'rrvââjjamvu'u'd täällarvvlõõzzâst ekka 2023. Tåimmsue'rggjäå'dteei juä'tkkë sagstõõllmõõžžid sirddum tuâjjlažkää'dd vuei'tlvaž se'rddummuž pirr, leäša tõt ij kie'pped taarb altteed tääimid, koid kiõtt'tõõlât äâ'n. Jõs tuâjjaid kaaunât suävlaž tuâjjlaid vaalmšân åarra organisaatiost, tõt kie'ppad mõõn-ne vee'rd Lappi pue'rrvââjjamvu'u'd nettpä'lkk-kuulid.

Pä'lddmaterial

Altteemnalla åarra tääimi tää'rkab vuâđđõõttmõõžž da tuâjjkoov

E'tkkõs**Pue'rrvââjjamvu'vddjäå'dteei**

Vu'vddhalltõs tu'mmai

1. altteed kue'htt (2) spesiaalä'sšstobdi tääim, äâ'ntemõõlgtõssân suävldëi päâibuž õllškooultu'tkkõs;
2. altteed kue'htt (2) ä'sšstobdi tääim, äâ'ntemõõlgtõssân suävldëi õllškooultu'tkkõs;
3. altteed ä'sšstobdi (sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzzkõõzzi oudâsviikkmöš) tääim, äâ'ntemõõlgtõssân suävldëi õllškooultu'tkkõs da sää'mkiõl silttõs;
4. altteed ä'sšstobdi (sää'mkiõllsaž da kulttuurmeâldlaž kääzzkõõzzi teâđpuu't'tõs) tääim, äâ'ntemõõlgtõssân suävldëi õllškooultu'tkkõs da sää'mkiõl silttõs;
5. altteed kue'htt (2) kiõlltuâjjla tääim, äâ'ntemõõlgtõssân suävldëi õllškooultu'tkkõs da tuõđi šiõgg sää'mkiõl silttõs (tä'vv-, aanar- le'be nuõrttsää'mkiõll);
6. što tåimmsue'rggjäå'dteei le'be suu mie'rrääm vasttõsvu'vddjäå'dteeji tu'mmai juõ'kkkaž vee'rv vasttõsvuu'd da vasttõsjuâkkaz;
7. što ođđ tääimid tiuddeet vuõss-sää'jest nu'tt, što änn'jõž tuâjjlažkää'dd sä'jjdââ'ttet ođđ tuâjjaid da mie'rräiggsaž tuâjjlaid põõžžtet, mõõn lââ'ssen vuei'tet äâ'nned õõlmâs oocâm-mõõntõõllmõõžž tõn ve'rggnee'kk tu'mmstõõgggin, kii tu'mmai reâuggkõskkvuõ'tte vä'lddmõõžžâst.

Lää'ssteâđ

Oou'dëemjäå'dteei Mikko Häikiõ
te'l. 040 772 7211
mikko.haikio@lapha.fi